

Työeläkelaitoksille

JOUSTAVAT ELÄKEIÄT JULKISELLE SEKTORILLE 1.7.1989 LUKIEN

Tasavallan presidentti vahvisti 3.2.1989 lain valtion eläkelain (103/89), lain eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetun lain 2 §:n (106/89) ja lain kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (110/89) muuttamisesta. Hallituksen esitykset mainituiksi laeiksi on lähetetty työeläkelaitoksille yleiskirjeen A 27/88 liitteenä.

VEL:n muutosta koskevan lain johtolauseetta muutettiin hallituksen esityksestä poiketen siten, että uudella lailla muutetaan vain VEL 2 §:n 1 momentin 1-4 kohta eikä koko 1 momenttia.

Yksilöllisen varhaiseläkkeen saamisen edellytyksiä koskevan VEL 9 c §:n 2 momentin sanamuoto vahvistettiin hallituksen esityksestä poiketen. Hallituksen esityksessä käytettiin sanamuotoa "erityisestä syystä voidaan 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten lisäksi työolosuhteita arvioitaessa ottaa huomioon". Sanamuoto vahvistettiin muodossa "edellä 1 momentissa tarkoitettuja työolosuhteita arvioitaessa on myös otettava huomioon". Myös ennakkopäätöstä koskevaa VEL 9 c §:n 3 momenttia muutettiin lisäämällä siihen viittaus saman pykälän 2 momenttiin.

Joustavat eläkeiät toteutetaan julkisella sektorilla lähes samansisältöisinä kuin yksityiselläkin sektorilla. Merkittävä poikkeus on mm. osa-aika-eläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja, joka julkisella puolella on 58 vuotta. Yksilöllistä varhaiseläkettä koskevan VEL 9 c §:n 2 momentissa säännellään eräitä sellaisia tekijöitä, jotka julkisen sektorin erityisluonteen vuoksi olisi lisäksi otettava huomioon yksilöllistä varhaiseläkettä myönnettäessä.

Lait tulevat voimaan 1.7.1989.

LA/Outi Lehmus

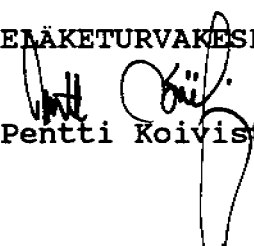
14.2.1989

Tasavallan presidentti vahvisti 13.1.1989 lain valtion eläkelain 2 ja 10 §:n muuttamisesta (21/89). Hallituksen esitys mainituksi laiksi on lähetetty yleiskirjeen A 29/88 liitteenä. Laki vahvistettiin hallituksen esityksen mukaisena.

VEL 2 §:n 1 momenttia ja 10 §:ää muutettiin siten, etteivät valtion palvelukseen ulkomailla otetut työntekijät saa saman palveluksen perusteella eläkettä kahdesta eri eläkejärjestelmästä toisistaan riippumatta. VEL 2 §:n 2 momenttia muutettiin siten, että myös kuukautta lyhyemmät palvelussuhteet oikeuttavat TEL 1 §:n 2 momenttia vastaavin edellytyksin eläketurvaan.

Laki tulee voimaan 1.3.1989.

ELÄKETURVAKESKUS

Pentti Koivisto
Helena Tapio

LIITTEET

Laki valtion eläkelain muuttamisesta (103/89)
Laki eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta (106/89)
Laki kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta (110/89)
Laki valtion eläkelain 2 ja 10 §:n muuttamisesta (21/89)

N:o 103

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1989

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 8 §:n 6 momentti ja 8 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 6 momentti 19 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (964/86) ja 8 a § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (568/75),

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentin 1—4 kohta, 4 §, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §:n 2—4 momentti, 9 b §, 10 §:n 2 momentin a ja b kohta ja 3 momentin johdantokappale ja b kohta, 12 §:n 3 momentti, 15 §:n 2 momentti, 15 a §:n 2 ja 4 momentti, 20 §:n 1 momentti ja 26 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 15 §:n 2 momentti 10 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (851/71), 2 §:n 1 momentin 1—4 kohta 13 päivänä tammikuuta 1989 annetussa laissa (21/89), 5 §:n 2 momentti 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (8/87), 5 §:n 3 momentti 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (215/79), 8 §:n 4 momentti 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (9/87), 9 b §, 12 §:n 3 momentti, 15 a §:n 2 ja 4 momentti ja 20 §:n 1 momentti 19 päivänä huhtikuuta 1985 annetussa laissa (326/85), 10 §:n 2 momentin a ja b kohta 19 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (964/86) ja 10 §:n 3 momentin johdantokappale ja b kohta 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa (809/81), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti, 9 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 10 päivänä joulukuuta 1971 annetulla lailla, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, lakiin uusi 9 c ja 9 d §, 10 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 27 päivänä marraskuuta 1981 ja 19 päivänä joulukuuta 1986 annetuilla laeilla sekä 23 päivänä joulukuuta 1982, 9 päivänä toukokuuta 1986, 21 päivänä elokuuta 1987 ja 13 päivänä tammikuuta 1989 annetuilla laeilla (1026/82, 333/86, 715/87 ja 21/89), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, lakiin uusi 10 b §, 13 §:ään, sellaisena kuin se on 4 päivänä kesäkuuta 1982 annetussa laissa (414/82), uusi 2 momentti, 15 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 10 päivänä joulukuuta 1971 annetulla lailla ja 22 päivänä heinäkuuta 1970, 23 päivänä helmikuuta 1979, 27 päivänä marraskuuta 1981 ja 31 päivänä tammikuuta 1985 annetuilla laeilla (527/70, 232/79, 808/81 ja 91/85), mainitulla 27 päivänä marraskuuta 1981 annetulla lailla kumotun 3 momentin sijaan uusi 3 momentti, 18 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 19 päivänä huhtikuuta 1985 annetulla lailla, uusi 6—10 momentti sekä 20 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 10 päivänä joulukuuta 1971 ja 19 päivänä huhtikuuta 1985 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti seuraavasti:

Hallituksen esitys 160/88
Sosiaalivaliok. miet. 31/88
Suuren valiok. miet. 193/88

1 §

Virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Tämä laki ei koske:

1) palvelusta, joka on alkanut edunsaajan täytettyä 65 vuotta;

2) palvelusta sinä aikana, jolta edunsaaja saa virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella tämän lain taikka muun lain tai asetuksen mukaista vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä lukuunottamatta, taikka sellaista työkyvyttömyyseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on otettu huomioon eläkkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio;

3) palvelusta, joka otetaan huomioon merimieseläkelain (72/56) tai eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) mukaista eläkettä varten;

4) palvelusta, jossa edunsaajan työansio palveluksesta taikka hänen ollessaan samanaikaisesti kahdessa tai useammassa palveluksessa, niistä yhteensä on keskimäärin alle 818,24 markkaa kuukaudessa;

3 §

Valtiokonttorissa on yksilöllisen varhaiseläkkeen, varhennetun vanhuuseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen soveltamiskäytännön ohjausta ja seurantaa varten varhaiseläkelautakunta, jonka tehtävistä ja kokoonpanosta annetaan tarkemmat säännökset asetuksella.

4 §

Eläkeikä on 63 vuotta.

Eläkeikä on kuitenkin 65 vuotta, jos valtion palvelus on päättynyt ennen 63 vuoden eläkeikää.

5 §

Eläkeajaksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä varten luetaan myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja 63 vuoden eläkkeiän tai tätä alemman eroamisiän saavuttamisen välinen aika, jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen tai tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen päättymisestä on kulunut 360 päivää. Edellä tarkoitettuja 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta edunsaaja

on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

Naispuolisen edunsaajan työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luetaan eläkeajaksi työkyvyttömyyden alkamisen ja 63 vuoden eläkkeiän tai tätä alemman eroamisiän saavuttamisen välinen aika, jos hänellä on 2 momentissa mainittujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään 9 vuotta, ollut valtion perhe-eläkelain 3 §:ssä tarkoitettu kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan jos eläkeikään jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanottua lapsenhoitoajan huomioonottamista luettava eläkeajaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen edunsaajan palvelus ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkeajan määrittämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä 2 momentissa on säädetty.

8 §

Edunsaajalla on oikeus saada vanhuuseläkkeensä varhennettuna aikaisintaan sitä kalenterikuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana hän täyttää 58 vuotta, milloin hänen eläkkeensä määräytyy 10 §:n 2 momenttia soveltaen, taikka sitä kalenterikuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana hän täyttää 60 vuotta, milloin hänen eläkkeensä määräytyy 10 §:n 1 momenttia soveltaen. Tällöin eläkkeen määrää vähennetään 10 b §:ssä säädetyllä tavalla. Varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä tässä laissa on vanhuuseläkkeestä säädetty. Oikeutta varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ei ole 4 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla edunsaajalla. Jos edunsaajalla eläkeajaksi luettavan palveluksen perusteella on oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain nojalla, hänen varhennetun vanhuuseläkkeen saa-

misen edellytyksenä on lisäksi, että hän saa lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä.

Tämän lain nojalla osa-aikaeläkettä saavan edunsaajan vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä 63 vuoden eläkeiässä on, että 9 d §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu osa-aikatyö on päättynyt ja että hän ennen osa-aikaeläkkeen lakkaamista ja osa-aikatyön päättymistä on saavuttanut 63 vuoden eläkeiän.

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos sellaisessa upseerin tai toimiupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa virassa tai, toimiupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään 3 vuotta palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden ajalta; tai

2) jos edunsaaja on saavuttanut eroamisikänsä;

9 §

Kun työkyvyttömyyseläke myönnetään 1 momentin d kohtaa soveltaen, se myönnetään joko täytenä eläkkeenä tai osaeläkkeenä taikka yksilöllisenä varhaiseläkkeenä sen mukaan kuin sen perusteena oleva eläke on myönnetty.

9 b §

Työkyvyttömyyseläke palveluksen päätyttyä alkaneen työkyvyttömyyden perusteella myönnetään joko täytenä eläkkeenä tai osaeläkkeenä. Lain 9 §:n 1 momentin c kohtaa sovellettaessa täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään edunsaajalle, jonka työkyvyn voidaan arvioida ainakin vuoden ajaksi alentuneen vähintään kolmella viidenneksellä. Jos työkyky on alentunut tätä vähemmän, mutta kuitenkin vähintään kahdella viidenneksellä, myönnetään eläke osaeläkkeenä.

Yksilöllinen varhaiseläke myönnetään täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä.

9 c §

Sen estämättä, mitä 9 §:n 1 momentissa on säädetty työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta, 55 vuotta täyttäneellä edunsaajalla on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä huomioon ottaen sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, palveluksessaolon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan palvelustaan. Edellytyksenä on kuitenkin, että edunsaaja on lopettanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainituissa laeissa, eläkeohjesäännössä tai eläkesäännöissä tarkoitettua ansiotyön tai että hänen ansiotulonsa näistä töistä voidaan arvioida kuukaudessa keskimäärin pienemmiksi kuin tämän lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu markkamäärä. Yksilöllisen varhaiseläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, lukuunottamatta 9 §:n 1 momentin d kohdassa tarkoitettua tilannetta, että yksilöllistä varhaiseläkettä määrättäessä voidaan lukea eläkejaksi myös eläkeiän tai tätä alemman eroamisajan saavuttamiseen jäljellä oleva aika.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja työolosuhteita arvioitaessa on myös otettava huomioon julkisen hallinnon erityisluonteesta johtuvat tietyille tehtäville asetettavat erityiset vaatimukset, jotka liittyvät yleiseen turvallisuuteen, henkilön omaan turvallisuuteen taikka työn vastuullisuuteen yleisen edun kannalta.

Edunsaajalla on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän 1 momentin ensimmäisessä ja viimeisessä virkkeessä ja 2 momentissa mainitut eläkkeen saamisen edellytykset. Päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 23 §:ssä on säädetty. Myönteinen ennakkopäätös on valtiokonttoria sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään viimeistään kuuden kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Oikeutta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ei ole 8 §:n 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla edunsaajalla.

9 d §

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on 58 vuotta täyttäneellä edunsaajalla edellyttäen, että;

1) hän ei saa tämän lain mukaista eläkettä, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä;

2) hän ennen osa-aikaeläkkeen alkamista täyttää 8 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä vanhuuseläkkeen saamiselle alle 65 vuoden iässä säädetty palvelus- ja eläkeaikaa koskevat edellytykset ja on ollut tänä aikana sellaisessa kokoaikaisessa palveluksessa, jossa hänen tässä laissa tarkoitettu työansionsa tai työansio tässä laissa tarkoitettussa palveluksessa ja työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen säännösten piiriin kuuluvassa muussa toiminnassa yhteensä on vähintään tämän lain 2 §:n 1 momentissa mainittu markkamäärä nelinkertaisena;

3) hänen tämän lain piiriin kuuluvan palveluksen perusteella otettaisiin eläkettä määrättäessä huomioon eläkeiän tai tätä alemman eroamisiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hän osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi;

4) hänen työaikansa ja ansiotulonsa on tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa vähentynyt niin, että ansiotulo jäljelle jäävässä työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen säännösten piiriin kuuluvassa työssä tai yrittäjätoiminnassa, jota jäljempänä kutsutaan osa-aikatyöksi, on yhteensä vähintään 40 prosenttia ja enintään 60 prosenttia ennen vähentämistä hänellä olleesta vakiintuneesta ansiotulosta, kuitenkin vähintään 2 §:n 1 momentissa mainitun markkamäärän suuruinen, jolloin työajan vähentyminen ei saa merkittävästi poiketa ansiotulojen vähenemisestä; sekä

5) hän ei ole yhdenjaksoisesti poissa työstä kuutta viikkoa pitempää aikaa, mihin ei lueta vuosilomaa tai muuta siihen verrattavaa aikaa eikä aikaa, jolta hän saa sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa.

Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneena ansiotulona pidetään eläkkeen perusteena olevaa palkkaa siinä palveluksessa, jonka perusteella eläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos edunsaaja osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset siitä, milloin palvelusta pidetään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tavoin kokoaikaisena, miten 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua osa-aikatyön ansiotaso todetaan ja miten sen kehittymistä seurataan.

Asetuksella voidaan säätää, että 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua markkamääräisestä ansiorajasta ja 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua työajan vähentämistä koskevista edellytyksistä saadaan erityisestä syystä poiketa.

Oikeutta osa-aikaeläkkeeseen ei ole 8 §:n 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla edunsaajalla eikä edunsaajalla, joka saa lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista osa-aikaeläkettä, jos se perustuu tämän lain mukaista eläkettä varten eläkeajaksi luetavasta palveluksesta saatuun ansioon.

10 §

Eläkkeen määrä on kuitenkin kunkin palveluksen osalta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 11/60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta,

a) jos edunsaaja palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneet 6 kuukautta on ollut yhdenjaksoisesti jatkuneessa palveluksessa ja tämän päättyessä on saavuttanut eläkeiän tai eroamisiän taikka siirtynyt 8 §:n 2 momentissa tarkoitettulle varhennetulle vanhuuseläkkeelle sekä jos hänellä palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään 3 vuotta, jolloin mainittuja 6 kuukauden ja 3 vuoden aikoja laskettaessa otetaan huomioon myös aikaisempi 8 §:n 1 momentissa mainittujen säännösten mukaista eläkettä varten eläkeajaksi luettava palvelusaika;

b) jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään 5 §:n 2 momenttia tai vanhuuseläke 8 §:n 3 momenttia tai 4 momentin 1 kohtaa soveltaen; taikka

Sellaisen upseerin tai toimiupseerin viran, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, haltijan eläkkeen määrä on, edellyttäen, että haltijalla on sotilasarvo, jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 11/50 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta, ja sellaisen rajavartiolaitoksen rajavartijan ja ilma-aluksen päällikön, jolla on eläkeaikaa tällaisessa palveluksessa vähintään 20 vuotta, eläkkeen määrä on jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 11/54 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta,

b) jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään 5 §:n 2 momenttia tai vanhuuseläke 8 §:n 4 momentin 1 kohtaa soveltaen.

Eläke lasketaan myös siltä ajalta, jonka edunsaaja on ollut tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä. Eläkkeen määrä lasketaan niin kuin se olisi laskettu, jos hän olisi ollut tämän ajan valtion palveluksessa ja pitämällä eläkkeen perusteena olevana palkkana sitä 10 b §:n

2 ja 3 momentin mukaista ansiotulojen erotusta, jonka perusteella hänen osa-aikaeläkkeensä on määrätty.

10 b §

Jos vanhuuseläke myönnetään 8 §:n 2 momentin mukaisesti varhennettuna, eläkettä vähennetään puoli prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 63 vuoden eläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua, milloin eläke määräytyy 10 §:n 2 momenttia soveltaen, tai ennen 65 vuoden eläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua, milloin eläke määräytyy 10 §:n 1 momenttia soveltaen. Vähennys lasketaan siitä yhteensovitetusta eläkkeestä, joka edunsaajalle on karttunut eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä.

Osa-aikaeläkkeen määrä on, jollei 3 momentista muuta johdu, 50 prosenttia 9 d §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitussa tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa saadun vakiintuneen ansiotulon ja osa-aikatyöstä saadun ansiotulon erotuksesta.

Jos edunsaaja on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa 9 d §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa ansiotyössä, osa-aikaeläkkeen määrä lasketaan työntekijän osa-aikatyöhön siirtymistä edeltäneiden 9 d §:n 2 momentissa tarkoitettujen yhteenlaskettujen ansiotulojen erotuksesta. Erotus jaetaan osiin niiden ansion alenemien suhteessa, joista henkilöllä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, kuitenkin enintään siihen määrään asti, joka vastaa kunkin säännöksen piirissä tapahtunutta ansion alenemaa.

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on 75 prosenttia siitä 12 §:n mukaisesti yhteensovitetusta eläkkeestä, joka edunsaajalle on karttunut työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen säännösten mukaan osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä. Jos edunsaajalla on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun edellä tarkoitettun säännöksen perusteella ja tässä tarkoitettu rajausta vähentää osa-aikaeläkettä, tehdään vähennys näiden säännösten mukaan ansaittujen eläkeoikeuksien suhteessa.

12 §

Vanhuuseläkkeen saajalle suoritetaan siihen saakka, kunnes hän saa oikeuden eläkkeeseen

kansaneläkelain nojalla, täydennysosana, mitä kansaneläkkeen huomioon ottamisen johdosta on vähennetty tämän lain mukaisesta eläkkeestä. Täydennysosaa ei kuitenkaan suoriteta varhennetun vanhuuseläkkeen saajalle.

13 §

Osa-aikaeläkkeen määrä lasketaan uudelleen, jos osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön alaisissa ansiotuloissa on tapahtunut muutos, joka merkittävästi poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä.

15 §

Vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä ei ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pitemmältä kuin vuoden ajalta ennen eläkehakemuksen tekemistä eikä työttömyyseläkettä tai osa-aikaeläkettä pitemmältä kuin 6 kuukauden ajalta ennen sen hakemista seuraavaa kuukautta.

Osa-aikaeläke myönnetään aikaisintaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona edunsaaja on täyttänyt 58 vuotta.

15 a §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, täyttää työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan 15 §:n mukaisesti, jos eläkehakemus on tehty ennen kuin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa on maksettu 1 momentissa mainituilta 150 ensimmäiseltä suorituspäivältä tai jos työkyvyttömyyseläke myönnetään 9 c §:ssä tarkoitettuna yksilöllisenä varhaiseläkkeenä. Tällöin kuitenkin täyden työkyvyttömyyseläkkeen suorittamisen edellytyksenä on, ettei eläkehakemuksen tekemistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai, jos tänä aikana on haettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, sen hakemista seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan tai, jos tähän aikaan kohdistuva päiväraha-hakemus on hylätty, sen hylkäämisen jälkeiseen aikaan.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 1 momentin mukaisesti, suoritetaan eläke sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa. Samoin menetellään jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti yksilöllisenä varhaiseläkkeenä.

-----
18 §

Yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetty työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jollei eläkkeen saaja enää täytä 9 c §:n 1 momentissa säädettyjä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Muutoin eläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä on säädetty.

Osa-aikaeläke lakkautetaan, jos edunsaaja ei enää täytä 9 d §:ssä säädettyjä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osa-aikaeläkettä, katsotaan osa-aikaeläke työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeen osasuoritukseksi.

Jos osa-aikaeläke on 7 momentin mukaisesti lakkautettu, edunsaajalla on oikeus saada uudelleen osa-aikaeläkettä hänen täyttäessään 9 d §:ssä säädetty edellytykset. Jos osa-aikaeläke alkaa uudelleen kuuden kuukauden kuluessa aikaisemman osa-aikaeläkkeen päättymisestä, eläke myönnetään entisin perusteina, jollei 13 §:n 2 momentista muuta johdu.

Edunsaaja on velvollinen ilmoittamaan valtiokonttorille sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada eläkettä tai eläkkeen määrään.

Valtiokonttori voi vaatia edunsaajalta selvityksen eläkkeen määrään vaikuttavista seikoista ja selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää eläkkeen saamisen edellytykset. Jollei edunsaaja ole toimittanut sanottua selvitystä valtiokonttorille sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, valtiokonttori voi päättää, että eläkkeen maksaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

20 §

Täysi työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke, joka on myönnetty 5 §:n 2 momenttia soveltaen, muuttuu vanhuuseläkkeeksi palveluksen päätyttyä ja eläkkeen saajan saavuttaessa 63 vuoden eläkeiän, virkasuhteessa olevan

eläkkeen saajan osalta kuitenkin viimeistään hänen saavuttaessaan eroamisikänsä. Muussa tapauksessa työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi eläkkeen saajan saavuttaessa 65 vuoden iän.

Osa-eläkkeenä myönnetty työkyvyttömyyseläke muutetaan edunsaajan hakemuksesta yksilölliseksi varhaiseläkkeeksi sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jona edunsaaja on täyttänyt 9 c §:n 1 momentissa mainitut eläkkeen saamisen edellytykset, ei kuitenkaan takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen hakemusta seuraavan kuukauden alkua.

26 §

Kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen tai laitoksen, eläketurvakeskuksen, vakuutus- ja eläkelaitoksen, yksityisen työnantajan sekä sairaalan ovat velvolliset pyynnöstä antamaan maksutta valtiokonttorille hallussaan olevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa käsiteltävänä olevan eläkeasian ratkaisemiseen tai eläkkeen maksamiseen, noudattaen kuitenkin, mitä muussa laissa on salassapitovelvollisuudessa säädetty. Lääkäriin lausunnosta ja -todistuksesta on kuitenkin suoritettava kohtuullinen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1989.

Tämän lain voimaan tullessa jatkuneessa eläkkeeseen oikeuttavassa palveluksessa olevalle edunsaajalle,

1) joka lain voimaan tullessa on sellaisessa virassa tai tehtävässä, jossa oli ennen lain voimaan tuloa voimassa olleiden säännösten mukaan valtion eläkeasetuksen 5 §:ssä tarkoitettu erityinen eläkeikä tai

2) joka vuoden 1999 kesäkuun loppuun mennessä tulee 1 kohdassa tarkoitettuun virkaan tai tehtävään taikka

3) joka kumotun 8 a §:n mukaisesti on ennen lain voimaantuloa ollut 40 ikävuoden täyttämisen jälkeen yhteensä vähintään 12 vuotta 1 kohdassa tarkoitettussa virassa tai tehtävässä,

on oikeus eläkkeeseen tällä lailla muutettujen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan, jos hän vuoden 1999 kesäkuun loppuun mennessä joko eläkettä hakiessaan tai muutoin kirjallisesti ilmoittaa valtiokonttorille niin haluavansa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneeseen edunsaajaan ei sovelleta tällä lailla muutettuja 1 päivään heinäkuuta 1989 voimaan tulevia säännöksiä. Mitä 2 momentissa ja tässä momentissa on säädetty, on voimassa sillä edellytyksellä, että edunsaajalla on oikeus eläkkeeseen 10 §:n 2 momenttia soveltaen.

Edunsaajalla, jolla olisi ennen lain voimaantuloa ollut palveluksesta erotessaan oikeus vanhuuseläkkeen saamiseen tällä lailla kumotun 8 §:n 6 momentin tai 8 a §:n taikka ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen 8 §:n 3 momentin mukaisesti, on kuitenkin, sen estämättä, mitä edellä on säädetty, oikeus eläkkeen saamiseen mainittujen säännösten mukaisesti.

Edunsaajalla, joka on ennen tämän lain voimaantuloa saanut valtion palvelusta myöhempään virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvan työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen säännösten mukaisen yksilöllisen varhaiseläkkeen, on oikeus valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin d

kohdan nojalla myönnettävään yksilölliseen varhaiseläkkeeseen 1 päivästä heinäkuuta 1989 lukien.

Määrättäessä oikeutta 9 c §:ssä säädettyyn yksilölliseen varhaiseläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen työstä luopuminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Määrättäessä oikeutta osa-aikaeläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan markkamäärä vastaa työntekijäin eläkeasetuksen 9 §:n tarkoittamaa palkkaindeksilukua vuodelle 1988.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tällä lailla kumotaan 9 päivänä joulukuuta 1966 annetun valtion eläkeasetuksen (611/66) 5 § siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1989

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ulla Puolanne*

N:o 106

Laki**eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1989

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain 2 §, sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (865/71), näin kuuluvaksi:

2 §

Valtionapulaitoksen palveluksessa olevalla henkilöllä, jonka eläketurvan järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin valtionapulaitoksella oli tai olisi ollut oikeus saada valtionapua 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla, on oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkyyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä.

Valtionapulaitoksen palveluksessa olevan 1 momentissa tarkoitetun henkilön tai tämän lain nojalla valtion varoista vanhuus-, työkyy-

vyttömyys-, työttömyys- tai osa-aikaeläkettä saaneen henkilön kuoltua suoritetaan hänen jälkeensä valtion varoista perhe-eläkettä soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olleen henkilön osalta niistä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1989.

Tämän lain voimaantulosta on soveltuvien osin voimassa, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (103/89) voimaantulosta on säädetty.

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1989

Tasavallan Presidentti**MAUNO KOIVISTO**Ministeri *Ulla Puolanne*

Hallituksen esitys 160/88
 Sosiaalivaliok. miet. 31/88
 Suuren valiok. miet. 193/88

N:o 110

Laki**kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1989

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 2 §:n 1 ja 2 momentti ja 12 §:n 1 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 5 a ja 16 a § seuraavasti:

2 §

Eläketurvaan kuuluu peruseläketurva, lisäeläketurva ja osa-aikaeläke.

Peruseläketurva samoin kuin osa-aikaeläke koskee jokaisen jäsenyhteisön viranhaltijaa ja työntekijää.

5 a §

Kunnallisessa eläkelaitoksessa on varhaiseläkejärjestelmän ohjausta ja seurantaa varten varhaiseläkelautakunta, jonka nimittää sisäasiainministeriö. Varhaiseläkelautakunnasta annetaan tarkemmat määräykset 14 §:ssä tarkoitettussa ohjesäännössä.

12 §

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen tai laitoksen, eläketurvakeskuksen, yksityisen työnantajan, vakuutus- ja eläkelaitoksen sekä sairaalan ja virkasuhteessa oleva lääkäri ovat velvoittuneet pyynnöstä antamaan maksutta kunnalliselle eläkelaitokselle ja eläkelautakunnalle hallussaan olevat käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot.

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Lääkärintlausunnosta on suoritettava kohtuullinen korvaus.

16 a §

Viranhaltijalla ja työntekijällä, joka on ollut 1 päivänä heinäkuuta 1989 jatkuneessa eläkkeeseen oikeuttavassa kunnallisessa palvelusuhteessa ja jonka eläkeikä 30 päivänä kesäkuuta 1989 voimassa olleen eläkesäännön mukaan on alle 63 vuotta, säilyttää viimeksi mainittuna päivänä voimassa olleen eläkesäännön mukaiset oikeutensa, jos hän vuoden 1999 kesäkuun loppuun mennessä joko eläkettä hakieksaan tai muutoin kirjallisesti ilmoittaa kunnalliselle eläkelaitokselle niin haluavansa. Tällaisen ilmoituksen tehnyt ei kuulu 1 päivänä heinäkuuta 1989 voimaan tulevan varhaiseläkejärjestelmän piiriin, jos hänellä on oikeus eläkesäännön mukaiseen lisäeläketurvaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1989.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ministeri *Ulla Puolanne*

N:o 21

Laki**valtion eläkelain 2 ja 10 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 13 päivänä tammikuuta 1989

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 2 §:n 1 ja 3 momentti sekä 10 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 2 §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (664/85) ja 10 §:n 4 momentti 23 päivänä joulukuuta 1982 ja 21 päivänä elokuuta 1987 annetuissa laeissa (1026/82 ja 715/87), sekä

lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 23 päivänä joulukuuta 1982 ja 21 päivänä elokuuta 1987 annetuilla laeilla sekä 27 päivänä marraskuuta 1981, 9 päivänä toukokuuta 1986 ja 19 päivänä joulukuuta 1986 annetuilla laeilla (809/81, 333/86 ja 964/86), uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §

Tämä laki ei koske:

1) palvelusta, joka on alkanut edunsaajan täytettyä 65 vuotta;

2) palvelusta sinä aikana, jolta edunsaaja saa virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella tämän lain taikka muun lain tai asetuksen mukaista vanhuuseläkettä taikka sellaista työkyvyttömyyseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on otettu huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio;

3) palvelusta, joka otetaan huomioon merimieseläkelain (72/56) tai eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) mukaista eläkettä varten;

4) palvelusta, jossa edunsaajan työansio palveluksesta taikka hänen ollessaan samanaikaisesti kahdessa tai useammassa palveluksessa, niistä yhteensä on keskimäärin alle 818,24 markkaa kuukaudessa;

5) palvelusta, joka on jatkunut yhdenjaksoisena alle yhden kuukauden; eikä

6) valtion palvelukseen ulkomailla otetun muun kuin Suomen kansalaisen palvelusta.

Tätä lakia sovellettaessa katsotaan palveluksen jatkuneen yhdenjaksoisesti vähintään yh-

den kuukauden myös silloin, kun edunsaaja on ollut vähintään kolmena peräkkäisenä kalenterikuukautena alle kuukauden jatkuneissa palveluksissa edellyttäen, että työansio kunakin kalenterikuukautena nousee ainakin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun markkamäärään ja edunsaaja on ollut työssä vähintään 20 tuntia kalenterikuukaudessa.

10 §

Kunkin palveluksen osalta määrätty eläkkeet lasketaan yhteen. Laskettaessa eläke 1 momenttia soveltaen eläkkeiden enimmäismäärä saa olla enintään 60 prosenttia ja laskettaessa eläke 2 tai 3 momenttia soveltaen enintään 66 prosenttia korkeimmasta sellaisen tämän lain mukaisesti lasketun eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jossa on eläkeaikaa vähintään 2 vuotta. Jos sellaista eläkettä ei ole, yhteismäärä saa olla laskettaessa eläke 1 momenttia soveltaen enintään 60 prosenttia ja laskettaessa eläke 2 tai 3 momenttia soveltaen enintään 66 prosenttia korkeimmasta tämän lain mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Jos edunsaajalla tämän lain mukaista eläkettä varten huomioon otetun palveluksen perusteella on oikeus eläkkeeseen myös lyhytaikaisissa

työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain nojalla tai jos hänellä 5 §:n 5 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetun palveluksen perusteella on oikeus eläkkeeseen myös työntekijäin eläkelain nojalla tai jos hänellä 6 §:n 1 momentin 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetun toiminnan perusteella on oikeus eläkkeeseen kansainväliseltä järjestöltä tai yhteistyöelimeltä tai kehitysyhteistyötehtävästä vähintään viisi vuotta kestäneen toiminnan perusteella taikka jos hänellä valtion palvelukseen ulkomailla otettuna työntekijänä toimimisen perusteella on oikeus myös sellaiseen ulkomailla tulevaan eläkkeeseen tai sitä vastaavaan etuuteen, jonka kustannuksiin valtio on osallistunut, tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään:

1) määrä, joka on 1/8 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta jokaiselta sellaiselta eläkeajaksi luetulta kuukaudelta, jolta ajalta valtiolta saatu ansio on otettu huomioon lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista eläkettä varten sekä lisäksi tämän lain mukaista eläkettä varten hyväksiluetulta ajalta työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisesta eläkeiän saavuttamiseen, jos sitä aikaa vastaava ansio on otettu huomioon edellä mainittua eläkettä varten ja tämä perustuu kokonaan tai osittain valtion palveluksesta saatuun ansioon;

2) työntekijäin eläkelain mukainen eläke siltä osin kuin se perustuu samaan palvelusaikaan kuin tämän lain mukainen eläke;

3) kansainväliseltä järjestöltä tai yhteistyöelimeltä tai kehitysyhteistyötehtävästä tuleva eläke siltä osin kuin se perustuu muihin kuin edunsaajalta perittyihin maksuihin ja samaan

palvelusaikaan kuin tämän lain mukainen eläke; ja

4) valtion palvelukseen ulkomailla otettuna työntekijänä toimimisen perusteella ulkomailla tuleva eläke tai sitä vastaava etuus siltä osin kuin ne perustuvat samaan palvelusaikaan kuin tämän lain mukainen eläke;

jolloin ei oteta huomioon työntekijäin eläkelain mukaisesta eläkkeestä muiden eläkkeiden ja korvausten johdosta tehtävää vähennystä. Eläkkeen enimmäismäärästä on muutoin voimassa mitä jäljempänä säädetään.

Edellä 4 momentin 4 kohdassa tarkoitettu eläkettä vastaava etuus vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä valtiovarainministeriön vahvistamien laskentaperusteiden mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1989.

Tämän lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan markkamäärä vastaa työntekijäin eläkeasetuksen 9 §:n tarkoittamaa palkkaindeksilukua vuodelle 1988.

Tämän lain 2 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 10 §:n 4 ja 5 momenttia sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassaollessa, kuitenkin siten, että jos valtion palvelukseen ulkomailla otetulla työntekijällä on lain voimaan tullessa tällaista palvelua vähintään 20 vuotta tai aikaa eläkeiän saavuttamiseen enintään viisi vuotta, sovelletaan aikaisempia säännöksiä.

Tämän lain 2 §:n 3 momenttia sovelletaan lain voimaantulon jälkeiseen palvelukseen.

Helsingissä 13 päivänä tammikuuta 1989

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ulla Puolanne*